

Trentarski konj, oslica in mula

"liaaa iiaaa iiaa," se je navsezgodaj zaslišalo polglasno riganje iz Micinega hleva.

Oglašal se je najmlajši član v družini konja Aleksandra in oslice Rože, ki sta pred dobrim mesecem postala starša ljubke male mule Mele. "Le kaj bi spet rada," se je med zehanjem vprašal zaspani očka, mamica pa je takoj vedela, da se je malčica zbudila, ker je lačna, zato ji je brž ponudila svoje vime. Prav nič si ni želela obiska in hudega pogleda njihove lastnice Mice, ki je zelo rada spala vsaj do svita. Do tega pa je takrat manjkala najmanj ura, če ne še več.

Mala mula Mela se je z užitkom oprijela maminega seska in riganje brž zamenjala za sesanje sladkega mleka. V hlevu je ponovno zavladata tišina, Mica se je v svoji postelji obrnila z desnega na levi bok in mirno spala naprej. Niti sanjalo se ji ni o Melini glasni lakoti, dolina Trente pa se je že prebujala. Takoj za Melo je namreč sosedov petelin s svojim prodornim kikirikanjem prebudil ves kokošnjak. Kokoši so zaprhutale s krili in z vreščočim kokodakanjem zbudile koze, tudi ovce so zablejale in trentarski psi zalajali, da je že ob prvem svitu postalo še bolj glasno, kot je danes v kakšnem živalskem vrtu ali računalniški igrici o kmetiji.

Ja, v tistem času je bilo v Trenti in po vsej Soški dolini še veliko domačih živali in med njimi kar nekaj oslov, konjev in mul. Tudi kakšen mezeg se je znašel v tej pisani družini, saj še ni bilo helikopterjev in žičnic, ki bi živež, kurivo in ostale potrebščine tako kot dandanes vozili do planinskih koč v visokogorju. Še bolj nazaj niti tovarnjakov in vlakov niso poznali, da bi prevžali vse potrebno iz kraja v kraj, zato so to delo opravljali osli, mule, mezgi in konji. Domačini so potrebovali denar za življenje, zato so se mnogi, podobno kot Martin Krpan, ukvarjali s tovarništvom in vleko.

Starša male mule sta bila znana poletna tovarnika na Dolič; spomladi in v jeseni pa sta tovor prenašala tudi čez Predel na Laško in čez Vršič na Kranjsko. Mama oslica je veljala za pametnejšo od očeta konja, mula, ki jo je skotila, pa naj bi postala celo pametnejša od nje. "Mule smo

bolj modre od oslic, oslice pa ste bolj pametne kot konji," ji je nekoč povedala sosedova mula Mirna, kateri je naša Roža zelo zaupala.

"Če ne bo tudi bolj trmasta od mene, ji ne bo hudega na tem svetu, drugače pa se bo morala privaditi palici, kot sem se jaz," je med dojenjem o bodočnosti svoje hčerke tuhtala mlada mamica. Mica res ni hranila palice za vrati v hlevu, kot jo je njen sosed Matevž, ki je bil bolj mehkega srca. Ona je takoj, ko je otovorila oslico, pritaknila leskovo šibo za sedlo, da bi jo uporabila ob osličini trmi, saj se je ta večkrat izkazala za zelo motečo in bolečo. Roža je namreč imela neprijetno navado, ki bi se ji lahko reklo napad trme. Kdo bi vedel, kaj jo je takrat pičilo, da se je bliskovito ustavila, zahrzala, živčno zastrigla z uhlji, napenjala ušesa in stekleno pogledovala pred seboj. Stala je vkopana v tla, da se je zdela kot živ spomenik, premaknila pa se ni niti, ko ji je Mica pod smrček pomolila slastno korenje. Stala je tam, odrevenela in mirna, dokler ni lastnica izvlekla šibe, švrknila z njo čez Rožin hrbet in jo na ta način spet vrnila v sedanjost. Roža je presunljivo zarigala, se malo stresla in že je spet strumno korakala naprej, kot da prejšnjega trenutka sploh ni bilo. Pa to še ni bilo najhujše, kar je Roža zakuhala.

"Enkrat ji je kdo-bi-vedel-kaj švignilo skozi njene oslovske možgane, da je kot nora zdirjala po stezi. Divjala je kot furija, da sem jo komaj dohitevala. Vihrala je, vse dokler se ni spotaknila in se s tovorom vred zgrudila na tla. K sreči se

žival ni poškodovala, so se pa ob padcu seveda razbile vse steklenice z vinom, pivom, radensko in oranžado, da sem morala škodo potem plačati iz svojega žepa. Oh, ja ... Niti misliti si ne morete, v kakšni žalosti sem se znašla. Brez moža, sama s tremi majhnimi otroki in s polnim košem razbitega stekla sem morala seči globoko v denarnico in s težko prisluženim denarjem nabaviti novo pijačo," je Mica vedno znova pripovedovala že ničkolikokrat povedano zgodbo vsakemu planincu, ki se je zapletel v pogovor z njo. Ja, take je znala kuhati mama Roža, ki se je zdaj upravičeno bala za svojo edinko. Kajti tudi pri oslih in konjih poznajo rek, da jabolko ne pade daleč od drevesa.

Enkrat se vedno začne!

Tekla so leta in mala Mela je odrasla. Razvila se je v krepko, mišičasto žival, ki je že komaj čakala na svojo prvo planinsko pot v gore. "Iiaaa, iiaaa, kdaj bom tudi jaz odšla, kdaj bom končno šla? Iiaaa, iiaaa," se je vsak dan glasneje spraševala Mela.

"Nikar se preveč ne veseli, saj bo tvoje delo naporno," ji je vedno znova pravila mama Roža, oče Aleksander pa je le zmajeval s svojo konjsko glavo. Vendar je Mela razmišljala po svoje. Zaradi prikupnosti in mirnega značaja so jo imeli radi vsi, ki so jo poznali. Celó z Mico sta postali pravi pravcati prijateljici, saj se je Mela ob vsaki priliki stisnila k njej, da jo je Mica hočeš nočeš morala pobožati po vihri. Tako res ni bilo čudno, da sta se obe veselili dneva njune prve skupne poti v gore.

"No, Mela, pa si dočakala svoj dan. Jutri greš tudi ti z nama," je nekega večera končno zaslišala težko pričakovano sporočilo. Kar poskočila je od veselja, zahrzala in zaljubljeno pogledala svojo gospodarico. Mica pa je zamrmrala: "Me prav zanima, kako se boš izkazala," se je urno obrnila in trdno zapahnila hlevska vrata.

Jutro je nastopilo še prej, kot je vznemirjena Mela sploh zatisnila oči, saj je vso noč prebedela, tako vznemirjena je bila.

Točno ob treh ponoči se je v hlevu že pojavila Mica. Najprej je na prosto odvedla mamó Rožo, zatem pa se je vrnila še po Melo. Obema je nadela sedli in nanju naložila tovor. Mela je za prvič dobila precej lažjega kot njena mama. V bisagah so varno spravljene tičale sveže rjuhe, brisače, toaletni papir in ostala posteljnina, kar naj bi Mela prvič v svojem življenju odnesla naravnost pred kočó na Doliču.

"Uf, tole je pa kar težko," je že na začetku hoje ugotovila novinka, a je vseeno pogumno stopala naprej, ne da bi se ozirala ali upočasnila korak.

"Seveda je težko, pa še težje bo! Saj boš kmalu izkusila, ko boš nosila steklenice, polne pijače," ji je navrgla mama, ki je polno otovorjena hodila pred njo.

"Bravo, Mela! Sem vedela, da se boš dobro izkazala," jo je po dobrih petih urah hoje pohvalila Mica, ko jo je raztovarjala pred planinsko kočó.

"Bravo Mela, bravo! Kar tako naprej," je bila zadovoljna tudi njena mama.

"Iaaa iaaa iaaa," je veselo zarigala ponosna mula, ob njej pa so se že zbirali radovedneži, ki jih je zanimalo, kaj vse je med tovorom. Nekateri so Mici pomagali pri raztovarjanju obeh živali in so s skupnimi močmi hitro prenesli ves tovor v hišo in klet.

"Ooo, ti si pa nova. Kako si postavna in močna," jo je pohvalil znani planinec Miha, ki je na Dolič prihajal tako pogosto kot nekateri na Šmarno goro.

"Iiaaa iiaa iiaa, hvaaalaaa," se je pohvale razveselila Mela in od sreče ji je zaigralo srce, ko ji je drugi planinec ponudil košček sladkorja in jo je tretji ljubeče pobožal po glavi.

"Nikar je preveč ne razvadite," jim je rekla Mica, ki je kot nalašč prav v tistem prišla iz kočé.

Mula je ob njenih besedah postala malo užaljena in tudi žalostna, saj se ji je zdelo, da si je pohvale in cartanje upravičeno prislužila. "Saj sem vendar prinesla ves tovor zanje, zato so pač lahko dobri z menoj," si je mislila.

Gorska zvedavost

Pred kočó sta se sončili tudi gospodična in Dixie. Prijetno toplo sonce je uspavalo dekle, kužika pa si je zaželela malo živalske družbe, zato se je tiho izmuznila od speče skrbnice. Ko je zagledala Melo, se je ustavila za njenim hrbtom in jo glasno ogovorila:

"Hov hov, živijo! A se me spomniš? Pitbulka Dixie iz zadnje doline pod Triglavom sem. Enkrat sva se srečali spodaj ob potoku, a ne!?"

"Iiaaa iiaaa, kako si me prestrašilaaa! Seveda te poznam, a drugič se mi ne prikaži za ritjo, sicer se zna zgoditi, da te kar brcnem od strahu, veš!? Kaj pa delaš tukaj?"

"Kaj jaz delam tukaj? Kaj delaš ti? Midve z gospodično sva danes planinki," je brž zdrdrala važna psička, mula pa se je sklonila do nje in ji šepnila v uho: "Jaz pa sem na hrbtu prvič v življenju prinesla več kot sto kilogramov posteljnine in drugih potrebščin za planince!"

Preden jo je Dixie uspela pohvaliti in še malo poklepetati, so se od kočé zaslišali začudeni glasovi. Le kaj je tako vznemirilo ljudi, sta pomislili obe hkrati, potem pa družno obrnili glavo v isto smer kot vsi ostali. Na bližnji skali je stal



mogočen kozorog. Povsem miren in negiben se je zdel kot kip, zato so hitro vsi umolknil in ga le od daleč občudovali.

Kar malo utrujena Mela pa se je zleknila na tla in z zanimanjem pogledovala proti gorskim vrhovom. Ti so bili tu videti še veliko bližji pa tudi mogočnejši kot v dolini. V visokogorju je vladal poseben mir, ki je mlado tovornico v hipu uspaval. A ni minilo niti polne pol ure, ko se je pred njo spet pojavila Mica in ji ukazala, naj vstane. Mela je takoj ubogala, Mica pa ji je spet nadela sedlo in vreče, polne smeti, si popravila naglavno ruto, spustila naprej že otovorjeno Rožo in potem so jo vse tri v kozjem redu mahnille proti dolini. Pot navzdol je bila veliko bolj prijetna kot navzgor, saj so z Melinega hrbta bingljale le vreče s praznimi konzervami in tetrapaki. "Le zakaj ljudje toliko smetijo?" je vprašala svojo mamo. Roža ni poznala odgovora, pa tudi do pogovora ji ni bilo, zato sta obe živali molčali vse do doma. Ko ju je Mica raztovorila in ju napotila na bližnji pašnik, pa sta tako pre-

šerno zarigali, da sta priklicali Aleksandra. "No, kako ti je šlo, hčerka moja?" je zanimalo konja, ki je ves dan vlačil debla iz gozda.

"Zelo dobro," jo je pohvalila mama, Mela pa se je stisnila k očku in ga tako ljubeče pogledala, da je od veselja dvignil rep in zagalopiral kot kak dirkalni sorodnik. Mela in Roža sta se mu brž pridružili in potem so vsi trije svobodno dirjali po travniku, dokler se ni spet prikazala Mica.

"Jutri greste vsi trije z menoj, zato brž spat," jim je povedala. Usmerila jih v hlev, jih pobožala in zaprla vrata za seboj. Ponosna na vse tri, še posebno pa na Melo, ki se je tako imenitno izkazala na svoji prvi tovorni poti, je Mica trdno zaspala skoraj istočasno kot sosedov petelin, kokoške, ovce in koze, mačke in psi v dolini trentarski, in to ob uri, ko je v Pravljčariji nastopil nov dan in so se najbolj naspani prebivalci že začeli prebujati ... ○

Trentarske tovorniške mule, osli, konji in mezgi bi si prav zares zaslužili svoj spomenik.

Mula Mela in oslica Roža sta otovorjeni čakali pred kočjo, da bosta z gospodarico Mico v dolino odnesli smeti. Ilustracija Jernej Myint